

През 1948 г. Политбюро на ЦК на БКП взема строго поверително решение, с което се разпорежда да бъде организиран публичен съдебен процес срещу ръководителите на Обединените евангелски църкви и прави подробен план за провеждането му.

В него се посочва кои пастори да станат подсъдим и е указано макар да заслужават най-тежко наказание „при произнасянето на съда да се избегне издаването на смъртни присъди“.

Няколко месеца по-късно, през март 1949 г. се провежда политически процес, при който 15 водачи на Обединените евангелски църкви на възраст между 28 и 65 години са обвинени в шпионаж. Съдът ги признава за виновни и им издава различни присъди – от доживотен строг тъмничен затвор до 1 година условно.

Някои от подсъдимите признават. Признава и пастор Васил Зяпков, който през 1946 г. е изпратен от Георги Димитров да установи връзки с делегатите на Англия и САЩ, които са протестанти, при подготовката на Мирния договор.

Година по-късно се разбира, че по съветската методика Държавна сигурност през 1949 г. пасторите са поставени в положение на безсъние, в резултат на което жертвите полудяват.

Архивите разкриват, че при проверката на партийната Комисията по разследване на процесите през 1956 г. за оневиняване на Трайчо Костов и съдените с него се стигат до

Процесите – партията срещу църквата или защо трябва да знаем за тях

Написано от Христо Христов
Неделя, 17 Юни 2012 15:02

някои разкрития.

Едното от тях е, че висши служители на ДС признават, че процесът срещу евангелистите през 1949 г. е бил един от онези процеси, при които поради липса на други доказателства за съдене признанията са изтръгнати с насилствени методи и средства.

За разлика от първия следващите три политически процеси срещу евангелистите в България не са открити и шумни. Чрез Държавна сигурност комунистическият режим е успял още при първия процес през 1949 г. да обезглави Протестантската църква и да всее страх във вярващите.

Преследването обаче продължава. Следват нови инсценирани съдебни процеси срещу протестантски пастори. Още един през лятото на 1949 г., по който са осъдени 10 души; през 1979 г. – 4 души и през 1985 г. – братята пастири Христо и Димитър Куличеви.

27 години след последния процес единият от осъдените по него Христо Куличев ще изпълни важната обществена мисия, като събере и опише всички тези факти в книгата си „**Процесите – партията срещу църквата**”, чиято премиера беше тази седмица. [.](#)

Онези, които се интересуват от историята по времето на комунизма знаят, че той е автор и на други изследвания от този период, свързани с репресиите на комунистическата система срещу Църквата.

Както обясни в [своето слово на премиерата пастор Христо Куличев](#) едно от големите предизвикателства днес пред обществото е наследството на комунизма. По отношение на вярата това е опитът тя да бъде разрушена.

От книгата не само ще получите точни данни и статистика за инсценираните съдебни процеси и гонения срещу протестантите, но ще разберете и политиката и тактиката на комунистическата партия срещу Църквата. Пастор Куличев я разглежда като едно цяло. Той не се е ограничил само с репресиите срещу Протестантската църква, а и изложил и

Процесите – партията срещу църквата или защо трябва да знаем за тях

Написано от Христо Христов
Неделя, 17 Юни 2012 15:02

сходната политика срещу Българската православна църква и срещу Католическата църква в България.

Книгата на пастор Куличев, в чиито център са поставени именно процесите на БКП срещу църквата, се появява след [фундаменталното изследване на Момчил Методиев](#) „Българската православна църква между вярата и компромиса” (2009), макар то няма за цел да опише политическите процеси срещу свещениците от БПЦ.

По-рано се появиха други две книги, в които са проследени репресиите срещу католиците – „Католиците в България 1878-1989 г.” и „България и Ватикана 1944-1989 г.” на Светлозар Елдъров (макар и обявен за [сътрудник на ДС при проверката на ВАК](#)).

Пастор Куличев не е професионален историк, но освен с факта, че е очевидец, преживял репресиите неговият разказ се отличава със силата на духа, който е съхранил и който цялата му осанка продължава да излъчва.

В своето слово на премиерата авторът заяви: *„Благодаря на Бог, че ми даде сили да напиша и да завърша тази книга. Защото имаше моменти, когато не можех да пиша от сълзите в очите си. Аз се опитвах да търся обяснение как може тези хора, които са призвани да бъдат свидетели на истината да се изправят и открито да признаят една лъжа. Не можех да разбера това. Но вярвам, че всеки един от тях го е разбрал и е съжалявал за това.”*

Тези думи показват, че пастор Куличев многократно е преживял и продължава да преживява драмата, на която е станал свидетел, когато 19-годишен присъства в съдебната зала на първия процес срещу пасторите през 1949 г.

Освен това той не само се е ровил в архиви, но е търсил истината и подреждал фактите в лични срещи и разговори с близките на жертвите от комунистическите репресии.

Процесите – партията срещу църквата или защо трябва да знаем за тях

Написано от Христо Христов
Неделя, 17 Юни 2012 15:02

Неслучайно авторът е посветил книгата *„на съпругите, които преживяха страданията заедно със своите мъже и бяха тяхната подкрепа и защита на семействата си“*.

Мисълта, която натрапчиво изплува в съзнанието ми по време премиерата на книгата в Първа Евангелска църква на „Солунска“ беше продължаващата наглост и безочие на мнозинството от ръководството на Българската православна църква да премълчава собствената си принадлежност към репресивния апарат на БКП.

Вече половин година, откакто в началото на 2012 г. комисията по досиетата обяви доклада си за БПЦ Светият Синод прави всичко друго, но не и да постави на обсъждане този тежък проблем, противно на очакването на обществото. Вместо да говорят владиките мълчат. Мълчанието и късата памет е тяхната политика. Дори не събраха смелост да поискат публично извинение.

Това донякъде обяснява, защо БПЦ няма памет и свой летописец за гоненията и преследването на православието при комунизма, така както Протестантската църква го има в лицето на пастор Христо Куличев.

„Процесите – партията срещу църквата“, Христо Куличев, изд. ЕТ „ГОСПЪЛ“, 2012 г., 261 страници.